

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Stationsstraat 83 (Gistel, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2021B202
februari 2021

NOTA
VOORONDERZOEK MET INGREEP IN DE BODEM

DEEL 2: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN
(PROEFSLEUVEN)

Voorafgaand:

Bekrachtigde archeologienota met uitgesteld traject (ID12117)

- Verslag van resultaten bureauonderzoek (2019H27)
- Programma van maatregelen (2019H27)
- Verslag van resultaten landschappelijk bodemonderzoek (2020L146)
- Verslag van resultaten proefsleuvenonderzoek (2021B202)

Colofon

Ruben Willaert nv
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Bruno Polfliet

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Ruben Willaert nv, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2021

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1. Programma van maatregelen.....	6
1.1 Administratieve gegevens	6
1.2 Aanleiding van het vooronderzoek.....	7
1.3 Resultaten vooronderzoek met ingreep in de bodem.....	7
1.4 Gemotiveerd advies.....	7
1.5 Programma van maatregelen.....	7
1.5.1 Vraagstelling en onderzoeksdoelen	7
1.5.2 Onderzoeksstrategie en –methode	9
1.5.3 Conservatiestrategie.....	10
1.5.4 Natuurwetenschappelijk onderzoek.....	10
1.5.5 Duur en kostenraming.....	11
1.5.6 Noodzakelijke competenties van de uitvoerders	11
1.6 Conclusie.....	11
2. Bibliografie.....	12

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied met kadasternummers weergegeven op de GRB-basiskaart (bron: Geopunt).	6
Figuur 2: Sleuvenplan met aanduiding van de advieszone	9

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens6

Tabel 2: X en Y coördinaten adviesgebied.....10

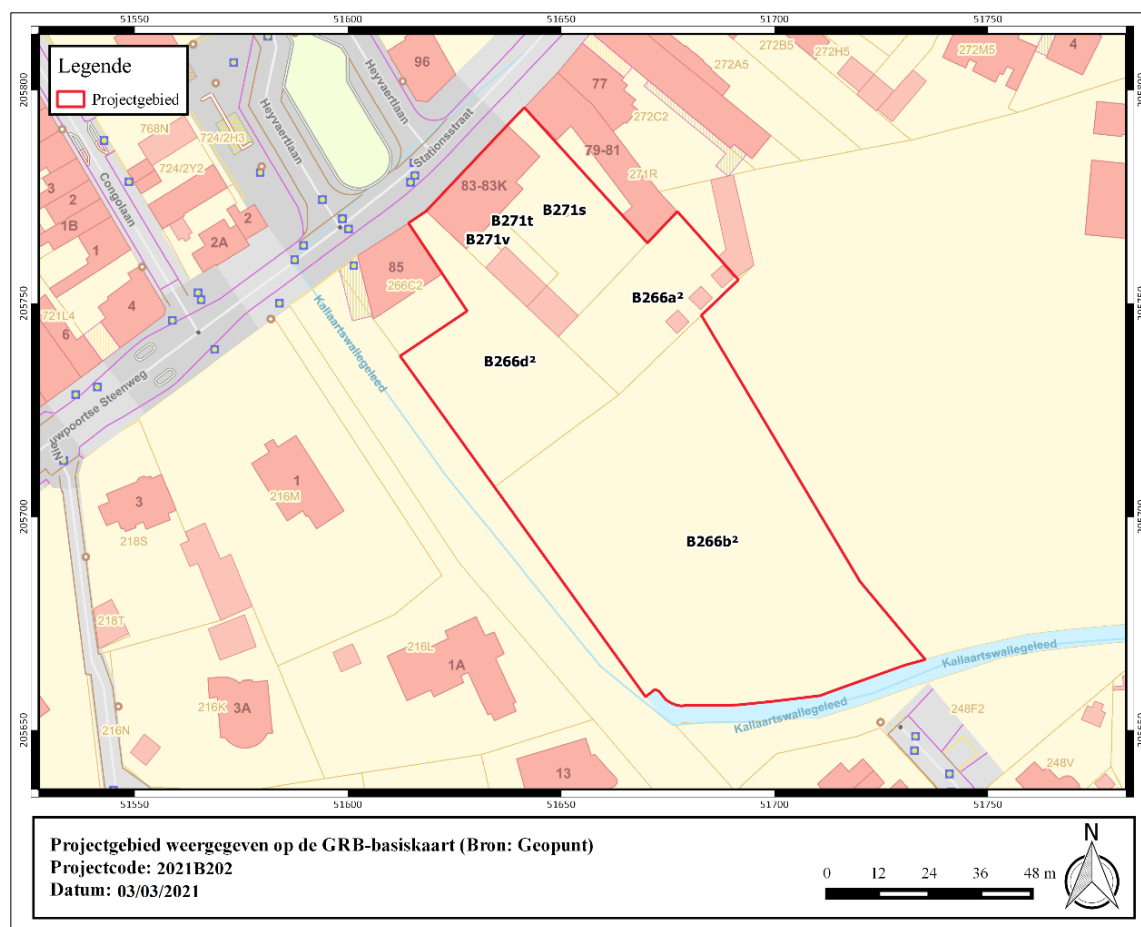

1. Programma van maatregelen

1.1 Administratieve gegevens

a) Projectcode	2021B202	
b) De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	Ruben Willaert bvba OE/ERK/Archeoloog/2015/00069	
c) De locatie van het vooronderzoek:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Gistel
	Deelgemeente	/
	Postcode	8470
	Adres	Stationsstraat 83
	Toponiem	Stationsstraat 83
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X _{min} = 51527 Y _{min} = 205636 X _{max} = 51782 Y _{max} = 205813
d) Het kadasterplan met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelnummer of -nummers	Gistel, Afdeling 1, Sectie B, nr's: 266d ² , 266b ² , 266a ² , 271s, 271t, 271v Zie Figuur 1	

Tabel 1: Administratieve gegevens

Figuur 1: Projectgebied met kadasternummers weergegeven op de GRB-basiskaart (bron: Geopunt).

1.2 Aanleiding van het vooronderzoek

Aanleiding van het proefsleuvenonderzoek vormt de bouw van een meerwoningenproject aan de Stationsstraat 83 te Gistel. Dit over een totale oppervlakte van 8049 m². Het voorgaande bureauonderzoek en daaropvolgend landschappelijk bodemonderzoek boden onvoldoende informatie om de archeologische waarde van het terrein te bepalen. Er werd daarom een proefsleuvenonderzoek geadviseerd. Dit werd uitgevoerd van 25 februari tot en met 26 februari 2021. Uitwerking en rapportage zijn van start gegaan op 2 maart 2021.

1.3 Resultaten vooronderzoek met ingreep in de bodem

Het terrein werd geëvalueerd door middel van 5 proefsleuven met een NW-ZO oriëntatie. Om de aangetroffen sporen beter te begrijpen werden 2 kijkvensters, een sleufuitbreiding en een extra sleuf aangelegd. In totaal bedraagt dit 997m², waarvan 820m² geplande sleuven en 177m² uitbreiding, kijkvensters en extra sleuven. Zodanig werd 12% van het projectgebied archeologisch onderzocht.

Tijdens de aanleg van de sleuven werden 9 bodemkundige profielen geplaatst. Hieruit blijkt dat de bodemopbouw binnen het projectgebied bestaat uit een **Aa-Ap-C** sequentie in het zuidelijk deel en een **A-C** sequentie in het noordelijk deel. De moederbodem bestaat uit zandgrond welke vanaf de late middeleeuwen werd opgehoogd met plaggen om de vruchtbaarheid van de bodem te verbeteren. In de 20^e en 21^e eeuw wordt deze plaggenbodem vervolgens afgedekt met een puinlaag of afgetopt voor bouwwerkzaamheden.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden 24 relevante archeologische sporen aangetroffen. Deze betreffen grachten, greppels, kuilen en paalkuilen. Maar liefst 16 van de 24 sporen liggen geconcentreerd ter hoogte van KV1. Deze vormen een gebouwplattegrond met vermoedelijk bijhorende kuilen en greppel. Het geheel kan voorzichtig gedateerd worden in de 14^e tot 16^e eeuw ofwel de late middeleeuwen tot de vroege post-middeleeuwen.

1.4 Gemotiveerd advies

Op basis van de uitgevoerde proefsleuven kan een advies geformuleerd worden betreffende het al dan niet opnemen van bijkomende maatregelen in het kader van verder archeologisch onderzoek op het projectgebied Gistel Stationsstraat 83.

Naar aanleiding van een integrale verstoring van het projectgebied dienen de aangetroffen sporen nog verder te worden onderzocht, teneinde een meerwaarde te kunnen bieden voor de lokale en regionale archeologie en geschiedenis. Er wordt bijgevolg een vervolgonderzoek in de vorm van een opgraving geadviseerd van in totaal 1340m².

1.5 Programma van maatregelen

Het uitgevoerde proefsleuvenonderzoek te Gistel Stationsstraat 83 toont het archeologische potentieel van het projectgebied duidelijk aan en bijgevolg dringt een vervolgoopgraving zich op.

1.5.1 Vraagstelling en onderzoeksdoelen

De onderzoeksvragen die bij een vervolgoopgraving minstens dienen beantwoord te worden zijn:

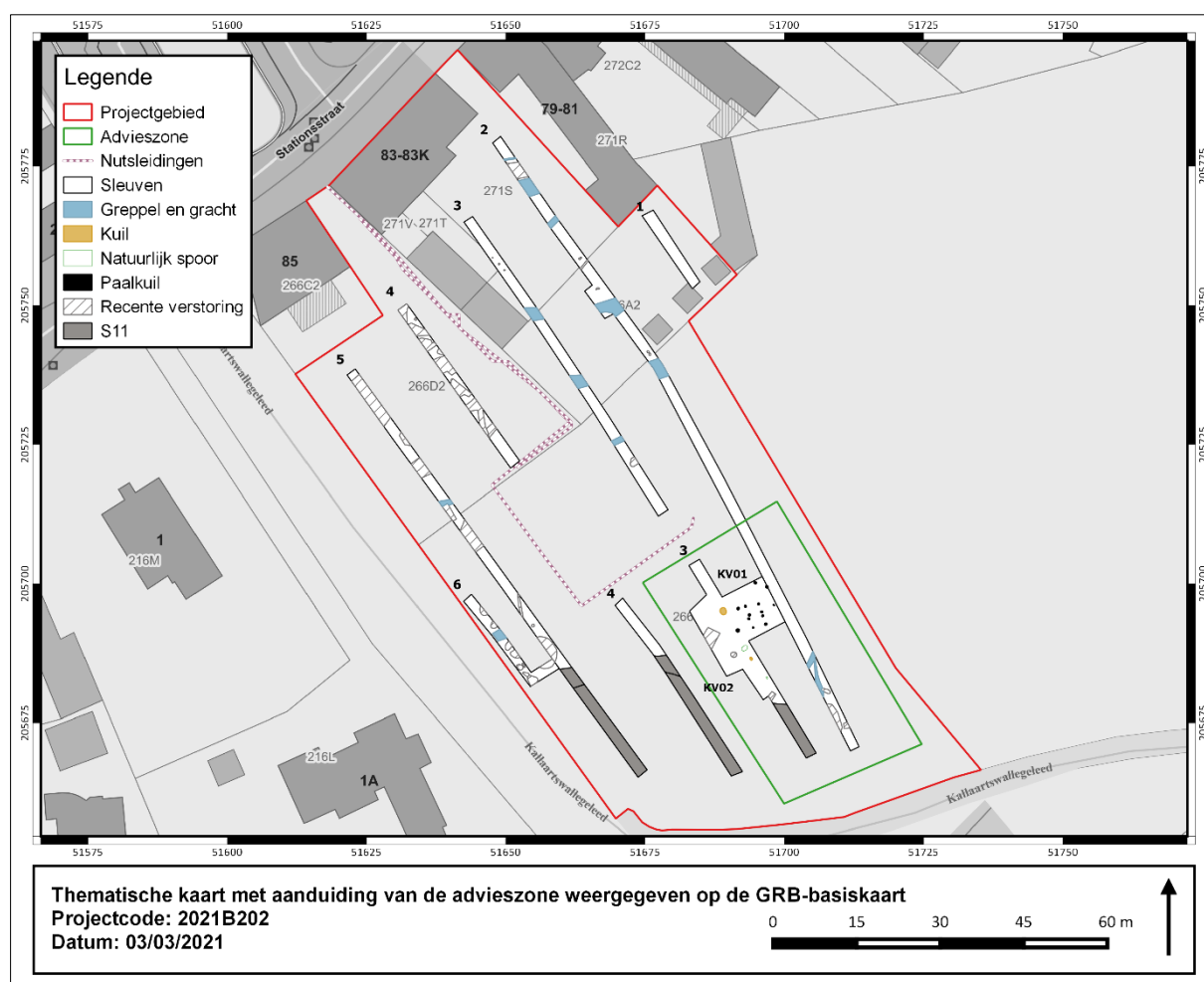
- a) Landschappelijk en bodemkundig
 - Wat is de landschapstypologische context van het projectgebied? Heeft deze invloed gehad op de locatiekeuze?
 - Wat is de archeologisch relevante geologische en bodemkundige opbouw?
 - Kan S11 wel degelijk als natuurlijk beschouwd worden?
- b) Sporenbestand
 - Wat is de aard, datering en ruimtelijke samenhang van de verschillende elementen in de vindplaats?
 - Wat zijn de structuren die werden aangetroffen?
 - Is er sprake van één of meerdere erven?
 - Is er sociale differentiatie merkbaar?
 - Zijn er verschillende fasen vast te stellen? Evolueerde de inrichting van het erf doorheen de tijd?
- c) Landinrichting
 - Op welke manier is het cultuurlandschap ingericht?
 - Zijn er afbakeningsgreppels te herkennen? Zijn er op die manier woonerven, of landbouwarealen te herkennen?
 - Is er een directe relatie met het landschap (oriëntatie van de greppels op natuurlijke of structurerende elementen?
 - Zijn er typologische verschillen merkbaar in de greppels? Zo ja, waaraan zijn deze verschillen gerelateerd (afbakeningen versus afwatering, woonareaal versus landbouwareaal, ...)?
- d) Materiële cultuur
 - Tot welke vondsttypen of vondstcategorieën behoren de vondsten en wat is de vondstdichtheid?
 - Wat is de conserveringsgraad van de verschillende materiaalcategorieën? Zijn er verschillen op te merken binnen de vindplaats?
 - Welke typologische ontwikkeling maakte het aardewerk door in de aangetroffen fasen? In hoeverre zijn (chrono)typologieën met betrekking tot aardewerk en andere materiaalcategorieën uit aangrenzende regio's toepasbaar? Welke overeenkomsten en welke verschillen zijn aanwijsbaar?
 - Is er sprake van culturele invloeden vanuit andere gebieden? Zo ja, van waar en welke invloeden?
 - Zijn er indicaties voor handelscontacten met andere regio's?
 - Zijn er aanwijzingen voor sociale status?
 - Wat kan er op basis van het anorganische vondstmateriaal gezegd worden over de functionele indeling van de site, de materiële cultuur en de socio-economische positie? Zijn er aanwijzingen voor chronologische verschuivingen?
 - Wat kan er op basis van het organisch vondstmateriaal gezegd worden over de functionele indeling, het voedselpatroon en de bestaanseconomie binnen de site? Welke cultuurgewassen werden in verschillende bewonings- en gebruiksfasen verbouwd? Zijn er aanwijzingen voor chronologische verschuivingen?
- e) Algemeen
 - Hoe past de vindplaats in het regionale landschap uit de vertegenwoordigde periodes? Zijn deze vergelijkbaar met soortgelijke vindplaatsen uit eenzelfde periode of wijzen de resultaten op een specifieke functie of omstandigheden?

- Sluiten de sporen aan bij resultaten van onderzoek in de omgeving en de data van de CAI? Zijn de sporen van dezelfde aard, is het gerecupereerde aardewerk gelijkaardig aan dat van de andere sites?
- Wat betekenen de resultaten voor een aanvulling van kennisleemtes binnen de lokale en regionale geschiedenis?

1.5.2 Onderzoeksstrategie en –methode

Te Gistel Stationsstraat 83 werd een positief proefsleuvenonderzoek uitgevoerd wat impliceert dat een vervolgonderzoek in de vorm van een opgraving zich opdringt. Het gaat om een advieszone met een totale oppervlakte van 1340m². Het betreft de cluster aan sporen ter hoogte van KV1.

Figuur 2: Sleuvenplan met aanduiding van de advieszone

X	Y
51674.59	205700.21
51698.67	205714.79
51724.67	205671.19

51699.95	205660.51
----------	-----------

Tabel 2: X en Y coördinaten adviesgebied

Aandachtspunten:

- Het archeologisch niveau ligt tot 145cm onder het maaiveld, bijgevolg zal het aanleggen van het vlak heel wat grondverzet met zich meebrengen. De bovenste 85cm betreffen recente antropogene ophogingen welke bij voorkeur reeds op voorhand worden verwijderd.
- Bij voorkeur wordt het vervolgonderzoek uitgevoerd in één werkput.
- Bij eventuele uitbreiding van de advieszone moeten de leidingsplannen worden geraadpleegd.
- De nog aanwezige obstakels (struikgewas) dienen te worden verwijderd.

1.5.3 Conservatiestrategie

Indien er fragiele vondsten worden aangetroffen moeten deze behandeld en bewaard worden zoals gesteld in de Code van Goede Praktijk.

1.5.4 Natuurwetenschappelijk onderzoek

- Waarderingen (naar schatting; nader te bepalen tijdens het onderzoek door de veldwerkleider)
 - 6 VH waardering macroresten
 - 4 VH waardering pollenmonsters
 - 2 VH waardering dendrochronologie
 - 8 VH ¹⁴C-datering
 - 2 VH anthracologisch onderzoek
 - 2 VH fysische antropologie
- Analyses en dateringen (naar schatting; nader te bepalen tijdens het onderzoek door de veldwerkleider)
 - 4 VH analyse macroresten
 - 2 VH analyse pollen
 - 1 VH datering d.m.v. dendrochronologie
 - 1 VH houtsoortbepaling & bewerkingssporen
 - 4 VH ¹⁴C-datering
 - 1 VH anthracologisch onderzoek
 - 1 VH röntgenopnames metaal
 - 1 VH archeozoölogie
 - 1 VH fysische antropologie
 - 1 VH CT scan

Bijkomende noodzakelijke voorzieningen:

- Bemaling
- Conservatie (€1500)

1.5.5 Duur en kostenraming

Veldwerk: 4 werkdagen met team van 4

Verwerking en rapportage: 15 mandagen

Natuurwetenschappelijk Onderzoek (NWO): 15% van totale kostprijs

1.5.6 Noodzakelijke competenties van de uitvoerders

Het veldteam bestaat minimaal uit:

- één veldwerkleider onder begeleiding van een erkend archeoloog. Deze veldwerkleider heeft aantoonbare ervaring op opgravingen op zandbodems en sites met rurale nederzettingssporen.
- één assistent-archeoloog, hij/zij heeft aantoonbare ervaring op opgravingen op zandbodems en sites met rurale nederzettingssporen.
- aangevuld met medewerkers die houder zijn van een diploma zoals omschreven in de Code van Goede Praktijk.
- één aardwetenschapper die minstens 1/3 van de duur van het veldwerk op het terrein aanwezig is. Hij/zij heeft een grondige kennis van en relevante ervaring met zandbodems. De aardkundige ondersteunt de archeologen bij de aanleg van het opgravingsvlak en de interpretatie van de bodemprofielen.

Voor de rapportage wordt minstens de veldwerkleider ingezet onder toezicht van de erkend archeoloog.

1.6 Conclusie

In het kader van de geplande werkzaamheden die het aanwezige bodemarchief te Gistel Stationsstraat 83 bedreigen wordt een vervolgoopgraving geadviseerd. Het gaat om een advieszone met een totale oppervlakte van 1340m². Op basis van het uitgevoerde proefsleuvenonderzoek is het duidelijk dat er een gebouwplattegrond met vermoedelijk bijhorende kuilen en greppel aanwezig zijn. Om deze archeologische resten beter te begrijpen is een vlakdekkende opgraving noodzakelijk.

2. Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2019

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Polfliet B. *et al.*, 2021, *Verslag van resultaten proefsleuvenonderzoek Gistel Stationsstraat 83*, onuitgegeven rapport, Ruben Willaert bvba, Brugge.